

त्याच धर्मांत राहण्याची शिकवण ते देत. त्यांच्या मशिदींत धूनी जळत असं (आणि अजूनही जळते) आणि त्याठिकाणी अभिपूजक हिंदू-पार्श्वप्रमाणे मुसलमानही प्रार्थनेला येत. व अजूनही येतात. तिथेच एक तुळशीवृंदावनही होतं. त्याला ते 'द्वारकामाई' किंवा ब्राह्मणाची मशीद ह्मणत असत. तेथील दैनिक अभ्ययनात हिंदुलोक पुराणादि ग्रंथ वाचतात. त्याचप्रमाणे मुसलमानसुद्धां कुराणाचा अभ्यास करीत. आणि विशेष हें की आज पंचेचाळीस वर्षे त्या मशिदीमध्ये बाबाची आरती व पूजाअर्चा षोडशोपचार साहित्यानीं, हिंदू मंदिरास साजेशा वाद्यध्वनीनीं, मराठी आणि संस्कृत भाषेंतील मंत्रानी, होत आहे.

बाबांचा स्वतःचा काही धर्म किंवा त्यानीं स्वतः पुरस्कार केलेला कांही धार्मिक मार्ग आहे काय असा कुणी प्रश्न केला तर त्याला 'प्रेमधर्म' असं निश्चित उत्तर देता येईल. हा प्रेमधर्म सर्व प्राणिमात्रांस सुसाध्य आहे. प्रेम आणि तदंतर्गत ज्ञान हें त्याचें मुख्य अंग आणि त्याचे ध्येय म्हणजे सगुणसाकार व निर्गुणनिराकार परमेश्वराची प्राप्ती. त्याच्या उपदेशातील ज्ञान आणि भक्ति यांची सागड, ज्यानें श्रीमद्भागवताचा सूक्ष्म अभ्यास केला आहे त्यालाच मात्र समजू शकेल. या पुराणासंबंधी बाबा उद्भवेशबुवा नामक आपल्या शिष्यास "त्यात मी तुला सगळें सांगितलें आहे. आणि अजूनही सांगत आहे." असे म्हणून एकादशस्कदातील श्रीकृष्णउद्भव संवादाचें पारायण करण्याची आज्ञा दिली. त्या पुराणातून पुष्कळदा हे दृष्टोत्पत्तीस येतें कीं जीवनाचें ध्येय म्हणजे 'वासुदेवः सर्वमिति.' त्यालाच परब्रह्म असंही म्हणतात. हेंच परब्रह्म सर्वांचा आदि आणि अंत. हेंच सगुण निर्गुण. हेंच सर्वांच्या पलीकडचे. यापेक्षा त्याचें अधिक वर्णन शक्य नाहीं. हीच भागवताची आणि ज्ञान्यांची परमागति होय. बाबाचें ध्येयहि यापासून भिन्न नव्हतें.

बाबांना सर्व सारखे

एखादा नवीन धर्म कायम करणें किंवा काहीं नवी विचारसरणी प्रस्तुत करणें यांतच बाबाचें खरेंखुरें माहात्म्य नाहीं तर त्याचा खरा मोठेपणा ह्यांतच आहे की, आपापल्या जुन्या धर्मासबधी जवळ जवळ श्रद्धाहीन झालेल्या लोकांस त्यांनीं आपल्या जवळ ओढलें. हिंदु किंवा मुसलमान कुणीहि आपल्या धर्माच्या तत्वांत खरी श्रद्धा असणारे थोडेच. आणि सनातनी परंपरेमुळें अजूनपर्यंत टिकलेल्या धर्मविधींची बौद्धिक दृष्ट्या उपयुक्तता समजणारे त्याहूनहि थोडे. तरुण आणि अविचारी जनता धर्माकडे अगदीं तिरस्कार बुद्धीनें पहात नसली तरी त्याचें महत्त्व त्यांचे गळीं उतरलें नसल्यामुळें सर्वप्रकारचें नियम झुगारून देऊन 'खाऊं व सुखी राहू' अशीच त्याची उच्छुखल प्रवृत्ती होते. अशा या पिढीस शुद्धीवर आणून धर्माची महती स्थापित होण्याकरितां म्हणजे 'धर्मसंस्थापन' करण्याकरितां एका महान् आत्म्याचीच आवश्यकता असते. बाबांच्या

रूपानें तोच महान परमात्मा धर्मरक्षणाकरितां अवतीर्ण झाला. त्यांचें त्रिकालाबाधित ज्ञान, अतुल स्वार्थत्याग, आणि परमपवित्रता यायोगे भक्तांवर सहजीव छाप पडली. व्यक्ति आणि समाज याच्या सुस्थितीकरितां बाबांनी काय केलें, त्या सर्वांचें आकलन होणे शक्य नाही; आणि ज्ञात असलेल्या गोष्टी सुद्धा पुष्कळशा प्रथांतूनच निवडून घ्याव्या लागतील. या लेखात त्यांचा ओझरता उल्लेख केला आहे त्याच्यावरून साईबाबा व त्यांचें कार्य याची वाचकांस ओळख थोडी बहुत होईल.

एकदां, जात, धंदा वगैरेबद्दल कमिशनरनें प्रश्न केल्यावरून बाबांनी उत्तर दिलें कीं, 'मी परवरदिगर म्हणजे परमेश्वर आहे. माझा धर्म कबीर आहे. आणि धंदा लोकांना आशिर्वाद देणें.' आणि बाबांचा सारा जन्मच या धंद्यांत-कृपा करण्यांत गेला असल्यानें आपण त्याचा धर्म त्यांच्या जीवनांतली नाना प्रसंगांवरून आपणांस समजून घेतला पाहिजे.

— — —

श्री साईबाबांच्या निष्ठावंत शिष्या श्री. लक्ष्मीबाई यांचें निधन

शिरडी येथील श्री साईबाबांच्या एकनिष्ठ शिष्या श्री. लक्ष्मीबाई शिंदे ह्या नुकत्याच निधन पावल्याचें लिहिताना आम्हांला पराकाष्ठेचें दुःख होत आहे. निधन समयी त्यांचें वय १०१ वर्षांचें होतें.

साईबाबांच्या हयातीत साईबाबांची त्यांनी अत्यंत निष्ठेने व निःस्वार्थपणें सेवा केली. शेवटपर्यंत त्यांनी दुपारीं व रात्री त्यांना जेवण नेवून दिलें व बाबा ते आनंदाने खात. बाबा रोज गावच्या लोकांना शेकडो रुपये वाटीत, परंतु लक्ष्मीबाईंना त्यांनी कधीही पैसा मागू नकोस म्हणून सांगितले व अगदी शेवटच्या क्षणी लक्ष्मीबाईंच्या पाठीवर हात फिरवून सांगितले, की "मी आजपर्यंत तुला कांहींही दिले नाही. पण माझी आठवण म्हणून तुला ९ रुपये देत आहे. ते खर्च न करता जपून ठेव." ते पैसे अद्यापही भक्तांस पहावयास मिळतात.

लक्ष्मीबाईंच्या निधनाने खरोखरीच गांवांतली 'लक्ष्मी' गेल्याचे दुःख सर्वांना वाटत आहे व लोक दृळदृळत आहेत.

श्री साईबाबा त्या पुण्यात्म्यास शांति देतीलच !

श्रीसाईनाथ हॉस्पिटल फंड (ता. १३।२।६३ ते ता. २३।५।६३ पर्यंत)

हॉस्पिटल कार्यासाठी ठिकठिकाणाहून आलेल्या पांच रुपयांवरील देणग्यांची यादी पुढे साभार प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :-

क्र. न.	नाव	पत्ता	रक्कम रु.
१	श्री. द्वापका प्रसाद लक्ष्मण	इंदौर	१०१.००
२	सौ. नलिनीबाई देवकर	कलकत्ता	११.००
३	श्री. र. न. श्रॉफ	मुंबई	५१.००
४	” अमीन सी मर्चंट	”	११.००
५	” बा. स. नाईक	करजगी	११.००
६	” शि. ग. नाईक	”	५१.००
७	” प्रतापसिंह राजे एस. शितोळे	बेळगांव	४५.००
८	” व्ही. एस. शेटी	मुंबई	११.००
९	” के. डी. मुकादम	”	११.००
१०	” एस. बी. सुखटणकर	”	११.००
११	” डी. जे. गाधी	मंगलोर	११.००
१२	” गणेशलाल गोपीकिशन	तिर्युपुरी	४००.००
१३	” जे. पी. चादे	मुंबई	५१.००
१४	” पी. एच. ठक्कर	जालना	२१.००
१५	” दास	”	१००.००
१६	” माधव पानवार	देहराडून	”
१७	सौ. भिकीबेन भगवानजी	मुंबई	११.००
१८	” पी. एस्. पंधारे	भावनगर	५१.००
१९	” आर. एस्. मर्हेड्र	”	२५.००
२०	” व्ही. पी. रावत	मुंबई	१५.००
२१	डॉ. क्षीरसागर	अमरावती	७.००
२२	” सी. पी. पटेल	मुंबई	१०१.००
२३	” आर. के. प्रधान	नागपूर	२५.००
२४	” बाळा भावंजी	शिर्डी	२०.००
२५	” न. छ. शाह	सिदखेड	११.००
२६	” एस. एम्. लतीफ	मुना	११.००

२७	सौ. एम्. के. मेहरा	मुबई	२५.००
२८	” के. एल. भडारी	लग्ननौ	५.००
२९	” बी. आर. चोना	”	५.००
३०	” सी. पी. मरी	सिवार	५.००
३१	श्री. शांतीलाल एम्. पारीख	मुबई	५.००
१	श्री. नरेंद्र वकील	मुबई	१०१.००
२	” एक साईं भक्त	”	५.००
३	” ए. एल. बाबा नारायण	बगलोर	५१.००
४	” ए. एच्. जना मुर्ती	बगलोर	२५.००
५	कु. पदमा कुमारी	बगलोर	२५.००
६	श्री. साईनारायण	बगलोर	२५.००
७	” ए. एच्. बालन	”	२५.००
८	” महादु त्र्य. बरडे	”	११.००
९	” ए. व्ही. सुब्रह्मण्यम्	पुणे	२२.००
१०	” व्ही. अन्तय्या	सि. वाद	२१.००
११	सौ. आर. एन्. पै.	मुबई	७.३५
१२	श्री. एस. विश्वनाथ	,	२७.००
१३	” पी. जी. गुरुसनी	मुबई १८	१०.००
१४	श्रीमती राजलक्ष्मी कृष्णा	विजयवाडा	२०१.००
१५	श्री. एल. कामेश्वर राव	मद्रास	१०१.००
१६	” बी. एन. राव	मद्रास	२५.००
१७	” पी. व्यंकटस्वामी	बोलारमु	१०१.२५
१८	सौ. कमला शान्ताराम गायतोडे	मुबई	२५.००
१९	श्री. उत्तमचद एन्. मोदी	”	१०१.००
२०	” टी. पी. जी. नानापर	बगलोर	११.००
	” के. एम. कृष्णास्वामी		
२१	” डी. बी. शाह	मुबई	५१.००
२२	” ल. मु. नायक	”	२५.००
२३	” एस. के. व्यास	”	११.००
२४	डॉ. केळशीकर	दारेसलाम	१४.००
२५	श्री. सदानंद भिकारे	दुबळी	१२.००
२६	” रा. तु. पाटील	विल्वरण	१०१.००
२७	” एन. एन. परीख	लातूर	१०१.००

२८	॥ बी. ए. वैद्य,	मुंबई	५०१.००
२९	॥ गंगाराम कल्याणजी	॥	११.००
३०	॥ सी. एस. धानु	॥	२५.२५
३१	श्री. हरीश्रंद्र धानु	॥	२५.२५
३२	॥ शानेश्वर टोळू	॥	२५.२५
३३	॥ रा. सो. धानु	॥	५१.००
३४	॥ यू. डी. वायंगणकर	मुंबई २८	११.००
३५	॥ गुणवतीबाई शाह	॥	१०१.००
३६	॥ के. एम्. सधवी	॥	१०१.९०
३७	॥ डी. के. कालेकर	॥	१०.००
३८	॥ आर. एम्. सधवी	॥	५१.००
३९	॥ चद्राबाई	॥	५.००
४०	सौ. फ्रेमी जे. इराणी	मुंबई	५१.००
४१	॥ कुमा माई	उहाणू	३१.००
४२	श्री. डी. पी. सारती	अ. बाद	१.००
४३	॥ डोबला नागोड्डी	पल्ल्याई	५१.००
४४	॥ उषा भास्कर	कोपरगांव	४१.००
४५	॥ बी. एम्. शाह	मुंबई	२५.००
४६	॥ एच. जे. शाह	॥	५.००
४७	सौ. मालती ज. कामत	॥	१०.००
४८	श्री. के. एल. मेहता	भिवडी	२५.००
४९	॥ नरेंद्रनाथ	मुंबई	३०.००
५०	श्रीमती यशवंताबाई बा. वगळ	॥	२६.००
५१	॥ एस. एस. देसाई	॥	२५१.००
५२	श्री. जे. व्ही. होरा	कोचीन	५०१.००
५३	॥ रावजी खेतसी	मुंबई	११.००
५४	॥ जे. एम. दलाल	॥	१०१.००
५५	॥ एल. दिनेशकुमार	अदिलाबाद	८२.००
५६	॥ ज. चिं. बच्चा	बीदर	३३.००
५७	॥ नामदेव माणिकराव	वालोना	१०१.००
५८	॥ सायन्ना वलद सायन्ना	मुदगल	२५.००
५९	॥ औदुंबर नारायण	बसमत	१०.०९

६०	॥ माणीकराव देवरावजी	॥	५०००
६१	॥ सुमनाबाई ग. देव	ठाणे	५०००
६२	श्री. म. म. खडेलवाल	रहिमाबाद	५०००
६३	॥ शिरपू गगाराम	विनवाला	१०५०००
६४	॥ डी. एम्. त्रिलोकेकर	मुंबई	५०२५
६५	॥ नामदेव माणिकराव	वाडोना	१००००
६६	॥ पढरीनाथ ग. दंतुलकर	म्हैसा	२१०००
६७	॥ विठोबा तु. हजारी	॥	२१०००
६८	॥ नरहरी गगाराम	॥	५०००
६९	॥ निरालाल नरसिंग	॥	५०००
७०	सौ. रमा आर. बरुर	बरुर	१७०००
७१	श्री. बा. ना. पवार	आंबेवाडी	५१०००
७२	सौ. विमलताई बा. पवार	॥	२१०००
७३	कु. प्रमिला बा. पवार	॥	११०००
७४	श्री. दीलीप बा. पवार	॥	११०००
७५	॥ यशवत बा. पवार	॥	११०००
७६	॥ विठ्ठल तु. गुजर	पिपळगाडे	५१००
७७	सौ. सरस्वतीबाई बडगुजर	॥	२५०००
७८	श्री. के. व्ही. बडगुजर	॥	२५०००
७९	॥ के. एन्. केसवानी	पुणे	२१०००
८०	॥ एच्. एस. थापूर	देवलाली	१०१०००
८१	॥ शंकर अम्भाजी	आतुरली	३००००
८२	॥ गगाधर रामचद्र	अंतुरली	१००००
८३	॥ अंबादास किसन	॥	५०००
८४	॥ गोविंदराव चव्हाण	चाळसिगाव	१००००
८५	॥ एम्. एस. मयेकर	मुंबई	५०२५
८६	॥ एच. जी. पाचणेकर	अंबेवाडी	१५०००
८७	॥ च्यं. द. पाटील	भासनखेडे	५०००
८८	॥ डी. नारायण	सि. वाद	३६०६०
८९	॥ गो. व्य. कुसूरकर	मुंबई	१००००
९०	॥ जे. के. दोशी	मुंबई	३५०००
९१	॥ एल. एम्. कौलमुडा	मुंबई	१००००

९२	„ एस. आर. पडीत	मुंबई	१००.००
९३	सौ. गयाबाई	मुंबई	५.००
९४	श्री. आर. जी. भोरे	जबलपूर	१५.००
९५	श्रीसाईनाथ मेडीकल हॉल	नान्देड	१०१.००
९६	श्रीफ वी.	मुंबई	२५.००
९७	कॉन्ट्रैक्टर घळ्यु	„	२५.००
९८	एक साईभक्त	„	३७.५०
९९	डॉ. पी. ए. निराजन	„	११.००
१००	श्रीमती माधुरी	„	११.००
१०१	के. ए. पडीत	„	२५.००
१०२	श्री. जी. बी. ठाकरे	„	५१.००
१०३	„ शं. भि. गव्हाणकर	„	१२.००
१०४	सौ. जे. डी. मेहता	अहमदाबाद	१०१.००
१०५	श्री. एन्. बी. मेहता	„	३०१.००
१०६	„ एस. बी. मेहता	„	११.००
१०७	„ हाजी गुलाम हुसेन	राधनपूर	२५.००
१०८	श्री. बी. वी. इश्वरेया	है. बाद	२१.००
१०९	„ पाडुरंग पु. देव	नागपूर	१००.००
११०	„ इंदीराबाई कोठेकर	नागपूर	५०.००
१११	„ महमद अमीन	राधानपूर	१०१.००
११२	„ वी. एस. मेहता	राधानपूर	५.००
११३	„ सौ. वबीबाई व्ही. वेन्ती	मुंबई	११.५५
११४	„ कातीलाल पारीख	मुंबई	५१.००
११५	„ एक साईभक्त	„	५१.००
११६	„ पी राजाराम	मुंबई	२.००
११७	„ लवीन अॅड प्रदीप खाडवाला	मुंबई	२५०.००
११८	„ ना. ना. सोनार	शिर्डी	१०.००
११९	„ टी. जे. परीख	मुंबई	२५१.००
१२०	डॉ. डी. एस. पटेल	मुंबई	१०१.००
१२१	„ शंकर नारायण	मुंबई	५१.००
१२२	„ चंद्रकान्त बालाजी पेणकर	सोलापूर	१०१.००
१२३	„ व्ही. ए. बाबर	सोलापूर	५१.००

१३४	॥ वसंत राजगुरु माणकलाल राजगुरु		१०१.००
१२५	॥ कमलाकर रामचंद्र शेट	पुणे	५.००
१२६	॥ बळीराम बयाजी कोते	शिर्डी	५.००
१२७	॥ विजयकुमार	सिबाद	५१.००
१२८	श्री. व सौ. बुद्धिसागर	ताळोदा	१०१.००
१२९	डॉ. एस. डी. गुजराथी	शिर्डी	५.००
१३०	श्री. डी. ए. कुलकर्णी	मुंबई	५.००
१३१	॥ एम. जी. रावुल	नागपूर	५०१.००
१३२	॥ बी. देवा रेड्डी	नंदीपेठ	१००.००
१३३	॥ भायाजी टेरे,	नागपूर	२५.००
१३४	श्रीमती लक्ष्मीबाई ना. हडकर	मालवण	१०१.००
१३५	श्री. व वा. पोतनीस	मुंबई	५.००
१३६	॥ सी. पी. पटेल	॥	१०१.००
१३७	॥ कांतीलाल दामोदरदास	॥	२५१.००
१३७	रॉयल भारत सर्कस	तासगाव	५७.८५
१३९	श्री. व. ग. पाटील	मुंबई	१०.००
१४०	श्री. चितला सत्यनारायण	सि. बाद	५०.००
१४१	॥ योगेश एन् पड्या	मुंबई	२५१.००
१४२	॥ नानुभाई कल्याणजी	॥	५.२५
१४३	॥ एस्. गायकवाड	अहमदनगर	११.२५
१४४	॥ डी. एम्. सुर्वे	अमरावती	५.००
१४५	॥ डी. एस् वाघमारे		५.००
१४६	सौ. यमुनाबाई व्ही. थरथरे	मुंबई	५.००
१४७	॥ बी. व्ही. एलम	वाकडी	११.००
१४८	॥ डॅडी बारीया	मुंबई	५१.००
१४९	॥ डॅडी बारीया	मुंबई	२५.००
१५०	॥ सोनाबाई राजोपाध्याय	मद्रास	१५.००
१५१	श्री. नारायण सभू	नारायणपेट	५०.००
१५२	॥ व्यंकम्मा ॥	॥	५.००
१५३	॥ अनिलकुमार हरभाऊ पापल	पापल	१००.००

हॉस्पिटल फंडासाठी मनीऑर्डरने आलेल्या देणग्या

१२।२।६३ ते १५।५।६३ अखेर

आ. न.	नाव	पत्ता	रक्कम रु.
१	लॉरेन्झो वॉच क.	मुंबई	२५.००
२	लॉरेन्झो वॉच कं.	कलकत्ता	२५.००
३	श्री. आत्माराम राव	नारायण पेट	
४	„ आर. डी. कुंठवार	नागपूर	५.००
५	„ सदाशीव कुलकर्णी	वानखेड	
६	सौ. ए. जे. घोडे	अलाहाबाद	१५.००
७	श्री. बेहारी मोहनलाल	अ. बाद	११.००
८	लॉरेन्झो वॉच क.	मद्रास	२५.००
९	लॉरेन्झो वॉच कं.	कानपूर	२५.००
१०	डॉ. आर. एस. खांडेकर	पुलगाव	५.००
११	श्री. शिवाजी दादा डुकरे	बालचदनगर	५.००
१२	„ आर. के. चौबे	रायपूर	४०.००
	„ स. प्र. दडवते	बनखेडे	
	„ के. ए. राव	धारवाड	
१५	„ द. व. पंचाल	पारवा	५.००
१६	कै. सौ. आनंदीबाईचे स्मरणार्थ जी. वैद्य	मुंबई	१०.००
१७	„ शंभू प्रल्हाद मेहता	नांदेड	५.००
१८	सौ. गुलाबबाई स. क्षीरसागर	गोरेगाव	५.००
१९	„ एस्. पी. म्हात्रे	मुंबई	१५.००
२०	के. डब्ल्यू महातन	„	५०.००
२१	सौ. इंदिराबाई मधुकर सालकरे	„	५.००
२२	टी. बाल सुब्रह्मण्यम	मद्रास	५.००
२३	टी. व्ही. पोन्नुस्वामी	कुर्तुल	५०.००
२४	एम् व्ही. रामचद्रम	रायपूर	५.००
२५	बी. वीनेकौडा	मुंबई	१०.००
२६	श्रीमती शाताबाई बोडस	अकोला	१०.००
२७	पी. एच. दत्त	भोरवेली	५.००

२८	श्रीमती जी. नागावरन	कडपा	५०००
२९	जे. जे. बादेकर	मुंबई	५०००
३०	मो. वि. सालवी	”	२५००
३१	राम	इंदौर	६००
३२	” हिरालाल जे. शाह	मुंबई	२५०००
३३	” एम्. व्ही वालीहा	मुंबई	५१०००
३४	” के. आनदराव	धारवार	३०००
३५	” लॉरेन्सा वॉच क.	कानपूर	२५०००
३६	” श. प्र. कुलकर्णी	कानखेड	१०००
३७	” एम्. एफ. भेडी	तुदगीर	११०००
३८	” एस. एस. स्वामी अय्यर	वेल्लोर	१००००
३९	” नवरोजी पी. बुरजा	सि. बाद	३००००
४०	” लॉरेन्सा वॉच क.	मद्रास	५०००९
४१	” साईसेवक	इंदौर	६०००
४२	” लॉरेन्सा वॉच क.	कलकत्ता	१०००००
४३	” एच. एम. नाजुंदीय्या	बगलोर	१००००
४४	सौ. तान्हुबाई ग. पाटील	पुणे	२००००
४५	कुमारी जगदीश किशोरी	सिवाद	१००००
४६	” बेबी गोभीनल	सिवाद	३००००

एप्रिल—मे १९६३

एप्रिल महिन्यांत श्रीचै दर्शनाकरिता बाहेर गांवचे भक्त मोठ्या प्रमाणांत शिर्डीस आले होते. कांही कलाकारांनी श्रीपुढें हजेरी दिली ती खालील प्रमाणें:—

कीर्तन : श्री. ह. भ. प. कृष्णराव जोशी. शेगाव. जि. बुलढाणा (वऱ्हाड)
 श्री. द. दा. ऊर्फ नानासाहेब रासने पुणे यानी ३ कीर्तने केली. (चैत्र वा। ११
 श्री. भाऊ महाराज कुंभार पुण्यतिथी श्री. अकलकोट स्वामी पुण्यतिथी) श्री. ह.
 भ. प. जेऊरकर बाबा मु. जेऊर, ता. नगर, श्री. ह. भ. प. काशिनाथ अप्पाजी
 याज्ञिक मु. चोपडा, जि. जळगांव (पु. खा.)

गायन : श्री. रमेश मराठे बेळगांव, श्री. आनंदीबाई बागळे दादर मुंबई,
 श्री हरिबाला शिपी शिर्डी, श्री. पद्मावतीबाई मेमन माडुंगा मुंबई, श्री. श्रीराम विष्णु
 सातडेकर मुंबई, श्री. टी. इरैय्या नायडू जबलपूर, श्री. इस्माईल भाई शेख, श्री.
 देविसिंग किशोरसिंग राठोड सोलापूर, श्री. गायनाचार्य सुरेंद्रराव दादर मुंबई, श्री.
 बाबुराव वाडेकर, शिर्डी, श्री. डी. डी. बोधे पुणे; श्री. वामन गोविंद आपटे मुंबई,
 श्री. लिलाधर वी. पाटकर मुंबई, श्री. विठ्ठल माजरेकर शिर्डी, श्री. निला प्रभु मुंबई,
 श्री. आर. टी. जाधव सहकार गायन पार्टी कल्याण, श्री. नानासाहेब रासने पुणे,
 व. गवई मराठे.

हार्मोनियम वादन : श्री. मो. रा. गधे, शिर्डी, श्री. ललितकुमार जोशी शिर्डी

सनईवादन : श्री. चंद्रकांत बाबुराव देवळणकर पुणे; श्री. मनोहर लोणकर
 पुणे; श्री. बबनराव शंकरराव गायकवाड, सनईपार्टी पुणे.

व्हायोलेटिन वादन : श्री. नरेद्र गणपतराव देवासकर, मुंबई

तथलावादन : श्री. गुब्दत्त साकुरीकर, श्री. भीमराव तावे, गहाजनपूर,
 श्री. श्रीपाद कुलकर्णी साऊळ विहीर, श्री. दत्तोबा गुरव शिर्डी, श्री. गोपाळ कृष्ण
 धारावी मुंबई, श्री. एन्. जी. प्रभु गावकर, मालवण.

लोकनाट्य : श्री. दत्तोबा तावे शिरोलीकर, श्री. तुकाराम बाबाजी खेडकर
 मु. खेड.

नकला, पोवाडे : श्री. व्ही. टी. जामगावकर शिर्डी. सौ. चतुरिकाबाई कर्णिक शिर्डी.

धोरामोठ्यांच्या भेटी : नामदार शेषराव वानभेडे (कायदा मंत्री) महाराष्ट्रराज्य.

शिर्डी येथील हवापाणी उन्हाळा कडक असून हवा चागली आहे. रोगराई काही नाही.

मेच्या सुट्टीमुळे श्रीचे दर्शनास बाहेरगावचे भक्ताची गर्दी विशेष होती. कांहीं कलाकारानी श्रीपुढे हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे.

कीर्तन : श्रीमती कृष्णाबाई येवलेकर सु. सातारा, स. गवई विठ्ठलराव मराठे दोन कीर्तने झाली. वैशाख शु॥ ११ व वैशाख वा॥ ११ या दिवशी.

प्रवचन : श्री. ह. भ. प. पाडुरगबुवा बडव मु॥ श्री क्षेत्र पंढरपूर. (म. गीता पठण) संस्कृतीक शैक्षणिक कार्यक्रम) कुमार मास्टर मंगेश मुबई.

कसरतीचे प्रयोग : कुमार सुखदेव पाटील व कुमारी लिला पाटील व श्री. बाबुराव पाटील रायल भारत सर्कस तासगाव (सागळी).

गायन : श्री. मास्टर लहानू नागपुरे न्यूदिल्ली, श्री ए. जी. शेख नगर, सौ. सिंधूबाई बिलहिकर पुणे, सौ. शोभा भोग चितळी, सौ. शकुंतला जोशी. नासिक, कुमारी मीनाकुमारी येवला, श्री. दत्तात्रय गापाळ सहस्रबुद्धे. मुबई, श्री. शिवराम भाऊराव परब मुबई, श्री. लक्ष्मण त्रिंबकव्यास कोपरगाव, श्री. प्रभाकर रामचंद्र देशपांडे, मालाड मुबई, श्री. इच्छाशकर जोशी मुबई.

लोकनाट्य : बी. सायना आणि उपा पाटीं पुणे. (नृत्यगायन नाट्यछटा)

मोठ्यांच्या भेटी : १) मे. साळवी साहेब, विभागीय कमिशनर औरंगाबाद.

२) श्री. पी. जे. सोळव, ऋषी पंडित; बारगाव अमरावती.

शिर्डी येथील हवापाणी : शिर्डी येथील हवा उत्तम असून रोगराई काही नाही.

सप्टेंबर १९६३

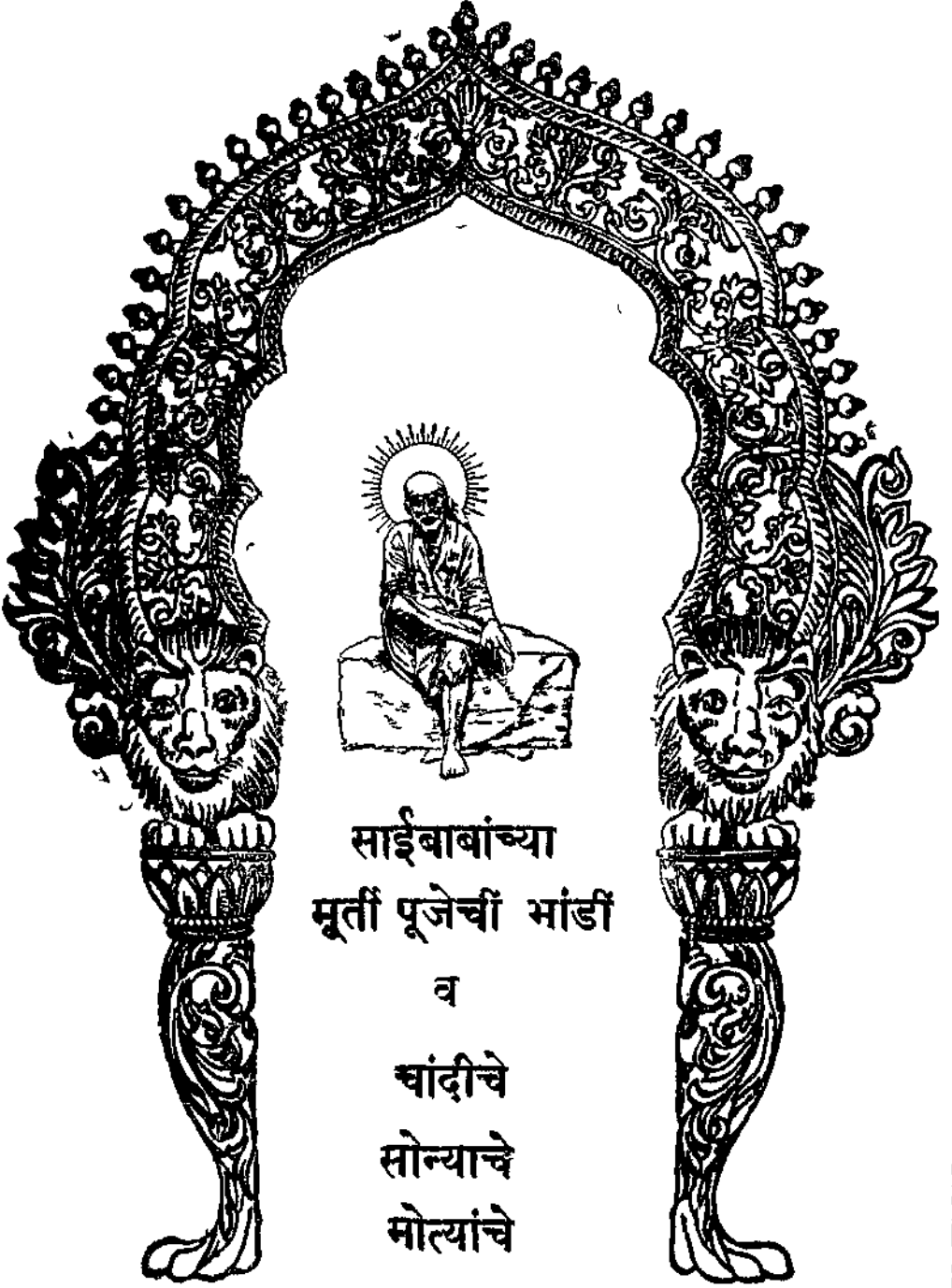
★

किं. ५० न. पेसे

शि र डी सं स्थान चे अधिकृत मासिक

स्थापना १९१६

साईबाबांच्या
मूर्ती पूजेचीं भांडीं
व
चांदीचे
सोन्याचे
मोत्यांचे

सर्व प्रकारचें दागिने तयार करणारी मुंबईतील विश्वासू सुप्रसिद्ध पेढी

ई. आर. मालपेकर
जितेकर चाल, ठाकुरद्वार, मुंबई नं. २

टे. नं.
२९६३१

श्री साई वा कसु धा

एखादा माणूस कृपाकू झाला तरी तो तुम्हांला देऊन किती देणार ? आणि ते दुसऱ्याने दिलेलं तुम्हांला किती दिवस पुरणार ? भक्तिभावाने देवाला प्रसन्न करून घ्या. तो जे देईल ते अमाप देईल. आणि ते कधींहि संपणार नाही. त्याची कृपा मात्र झाली पाहिजे व तुम्हींहि त्याच्या कृपेस पात्र झाले पाहिजे. देव घ्या घ्या म्हणून तुमच्या मागे लागला आहे; परंतु त्याच्याकडे तुमचे लक्ष आहे कुठे ? देवाचा खजिना ओतप्रोत भरलेला आहे. तो ओतून चालला आहे. तुम्ही खणण्याची व गाढ्या आणून तो भरून नेण्याचीच खोटी आहे. जो खरा माईचा पूत असेल तोच हें जाणेल व खजिन्याच्या प्राप्तीसाठी खणायला लागेल ! ही वेळ परत येणार नाही. ती साधा व आपले भांडार भरून घ्या हेच माझ्या भक्तांना माझे सांगणें आहे.

— श्रीसाईसचरित्

श्रीसाईलीला

[शिरडी सस्थानचे अधिकृत मासिक]

वर्ष ४२ वे]

सप्टेंबर १९६३

[अंक ६ वा]

: संपादक :

श्री. श्रीपाद बालकृष्ण दर्प

वार्षिक वर्गणी रु. ५ (ट. ख. सह)

टे. नं. ६३३६१

: कार्यालय :

साहे निकेतन, डॉ. आंबेडकर रोड, खोदादाद सर्कल जवळ, प्लॉट नं. ८०४,
बी, दादर, मुंबई १४.

प्रिय वाचक—

आधी पोटाबा आणि मग विठोबा ' ही रोजच्या व्यवहारातील अगदी साधीसुधी म्हण आहे, परंतु रोजच्या व्यवहारात तिचा आचार जसा कटाक्षपूर्वक व्हायला पाहिजे तसा मात्र होत असलेला आढळून येत नाही. देहाला उपासतापास करून कष्टविलें म्हणजे देव प्रसन्न होईल अशी पुष्कळांची कल्पना असते. कष्टाशिवाय काही साध्य होत नाही हें तर खरेंच; माणसाने जास्तीत जास्त उद्योग करावा, एक क्षणही वाया दवडू नये, जर धनदौलत किंवा ज्ञान संपादन करावयाचे असेल तर शरिराला जरूर कष्ट द्यावे; परंतु आपल्या जीवात्म्याला भुकेमुळे कधीही कष्ट देऊ नयेत. अन्नमय प्राण म्हटलें आहे तें उगाच नाही. मन नेहमी संतुष्ट व आनंदी असलें पाहिजे. तरच देव आठवतो. त्याचें स्मरण होऊन त्याची भक्तीही घडते.

बाबांनी अगदी स्पष्ट भाषेत सांगून टाकिले आहे की, ' जया मनी देव गवसावा । भाकरतुकडा आधी खावा । असल्यावीण समाधान जीवा । कैसेनि देवा उमगावें । भुकेल्या पोटी देव सापडे । हें तों कल्पातीही न वडे । उपासतापास याचें साकडें । चालेना इकडे साईसी ॥

बाबाचा देवभक्तीचा मार्ग हा असा आहे. बाबांनी सांगितलेला हा मार्ग किती सुस्पष्ट व सोपा आहे बरें ! परंतु तो मार्ग सोडून जिवाला ताप व कष्ट देण्याचा मार्ग अनेकाकडून अज्ञानामुळें स्वीकारला जातो. देहाला कष्ट दिले, देह तापविला म्हणजे देवाला साकडें पडेल व मग देव पावेल. अशी कित्येकांचा भोळी व वेडी समजूत असते, परंतु बाबांनी तिच्यावर प्रहार केलेला आहे. ती तापदायी शिकवणूक त्यांनी खोडून काढिली आहे.

आपली सर्व इद्रिये शाबूत पाहिजेत. देहाचें जरूर तें पोषण झालें पाहिजे. व होत राहिले पाहिजे. बाबा स्वतः कधी उपाशी रहात नसत, देहाचे सर्व व्यवहार नीट, सुरळीत चालले पाहिजेत. मनात समाधान वास करीत असलें पाहिजे. उपोषण करणाऱ्याचें नित स्वस्थ राहणें कठीण असते. मनाला स्वस्थता पाहिजे. जरूर तेवढा आराम पाहिजे. तरच राम आठवतो. ' देव न लाधे रित्या पोटी । आधी आत्म्याची करा संतुष्टी । ' हें बाबांचे वचन त्रिवार सत्य आहे. त्याचें आचरण व अनुकरण करण्यासाठी प्रत्येकानें झटलें पाहिजे.

दुपारची वेळ भागविलीच पाहिजे. स्वतःची तशीच इतरांचीहि ! दुपारच्या वेळी कोणी दारी आला किंवा उपाशी तडफडणारा माणूस कोठेहि भेटला तर त्याची भूक जरूर शांत करावी. त्यात मोठें पुण्य आहे म्हणतात तें उगाच नाही. ' भुकेल्या भाकर आधी द्यावी. ' असें बाबांनी वेळोवेळी सांगितलें आहे नाही का ?

‘पोटी नसता अन्नाचा गोळा। देव कवण्या डोळा पहावा। कवण्या वाचे महिमा वर्णावा। कर्णे परिसावा तो कवण्या ? असा बाबांचा सरळ सवाल आहे.

हे अन्न प्राणाचे तत्त्वज्ञान स्वतः आचरणात आणून इतराकडूनही त्याचे आचरण वढावे यासाठी बाबा परोपरीने झटत असत. जरूरीपुरतेच खावे, खाण्यात अतिरेक कधीही नये. जरूरीपुरते बोलणे व जरूरीपुरते खाणे. अर्थात मितभाषी व मिताहारी रहाणे हे नक्कल आपल्या अग्नी पूर्णपणे बिंबले पाहिजे. अघळपघळ बोलणे व अघळपघळ किंवा अतिरेकी खाणे हे अत्यंत हानीकारक आहे. ही दोन तत्त्वे मनावर बिंबवून जो वागेल तोच आपले जीवन सुखाचे व समाधानाचे करील.

एकदा एका गावाहून एक बाई बाबांच्या दर्शनासाठी आली. तिच्या मनात बाबा प्रसन्न करून घ्यावयाचे होते. जग रहाटीप्रमाणे किंवा सर्वसाधारण समजुनीप्रमाणे तिच्या मनाने घेतले की, आपण बाबांच्या दर्शनार्थ गेली असता तेथे तीन दिवस उपोषण करून देह कष्टवावा म्हणजे बाबा संतुष्ट होतील व आपणास पावतील !

ती बाई ठरल्याप्रमाणे शिरडीस केळकर नावाच्या गृहस्थाकडे एक ओळखपत्र घेऊन आली. बाबांच्या पायाशी बसून बाबांचे नामस्मरण, उपोषण ह्या दोन्ही क्रिया एकदम आचरणात आणावयाच्या हे होते तिचे मनोगत; परंतु बाबा मनोगत ओळखणारे ! त्यामुळे शिरडीत येताच ते तिचे मनोगत तिच्या जवळ राहिले व प्रत्यक्षात जे घडले ते वेगळेच !

बाई आल्या तो दिवस होता शिमग्याच्या सणाचा. केळकराच्या घरी मुले-बाळे होती. आणि घर मालकीण तिन दिवसाची रजा घेऊन बसली होती ! त्याच्या घरी त्या बाई आल्या व आपले गाडोडे त्याच्या घरी ठेऊन व बरोबर आणलेले ओळखपत्र त्यांना देऊन त्या साईबाबांच्या दर्शनासाठी द्वारकामार्गित गेल्या.

वर सांगितल्याप्रमाणे बाबांनी बाईचे मनोगत ओळखले होतेच. बाई नमस्कार करून बसताच बाबा त्यांना म्हणाले, उपासतापास काय करायचे आहेत आपल्याला ! अन्न म्हणजे परमेश्वर व माणूसही परमेश्वर स्वरूप ! दोघाची ताटातूट करून कस बरे चालेल ! अन्न पाणी जीव जगविण्यासाठी व तो आनदात रहाण्यासाठी अत्यावश्यक आहे. त्याचा अव्हेर करून कस बरे चालेल ! योग्य वेळी, योग्य प्रमाणात त्याचा आदर आपण केलाच पाहिजे. तेव्हा तुम्ही ज्या दादा केळकराच्या घरी उतरला आहात, त्याच्या घरी जा. त्याच्या घरी अडचण आहे. आज आहे शिमग्याचा सण. आज पुरणपोळ्या करा. त्याच्या मुलाबाळाना त्या खाऊ घाला व घरातील मडळीशेबरे तुम्हीही पोटभर पोळ्या खा. त्यामुळे लहान थोरस आनंदी आनंद होईल. जेथे आनंद आहे तेथे देव आहे, जेथे शांतता व समाधान आहे, तेथे देव आहे. जेथे पोटभरल्यामुळे प्रफुल्लता अवतरली आहे तेथे प्रत्यक्ष भगवत अवतरला आहे म्हणून समजा ! आनंदाच्या दिवसांत उपासतापासाचा व कष्टाचा मार्ग स्वीकारून का देव पावणार आहे ?

हे आत्मांचें तत्त्वज्ञान ऐकून बाईला घक्काच बसला ! कारण काय ? बाबांनी बाईंचें मनोगत दृष्टिभेट होताच कसे ओळखले ? आणि ते ओळखून बाबांनी भेट होताच भ्रमानिगस केला !

बाईंच्या लोक्यात चक्र प्रकाश पडला. त्यांना आपली चुक समजून आली, ती दुरूस्त करायची म्हणजे बाबांची आज्ञा पालन करायची. येंथें तू मार्गच नव्हता बोलण्यासारखे किंवा चाका विचारण्यासारखे काही शिष्टकच राहिले नव्हते.

मग बाईंनी काय केलें ? त्या बाबांना नमस्कार करून तथून उठल्या आणि केळकरांच्या घरी गेल्या व स्वयंपाकास लागल्या. मोठ्या आनदाने व उत्साहानें त्यांनी पुरणपोळीचें जेवण केलें. बाबांना नैवेद्य दाखविला. ती त्यांना पोहोचता केला व घरांतील मुलबाळांसह बाईंनी व सर्वांनी तो सणाचा दिवस समाधानपूर्वक साजरा केला.

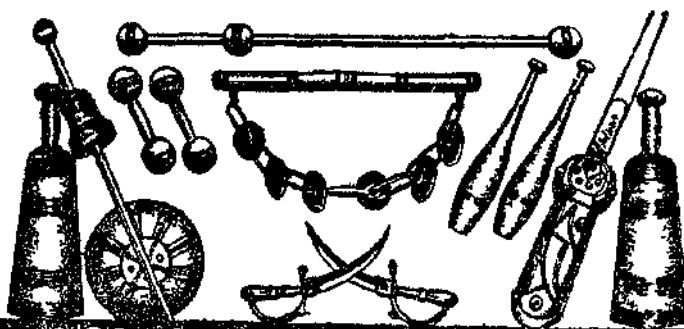
केवढे थोर त्या बाईंचें भाग्य ! तेंच भाग्य तुमच्या आमच्या व सर्वांच्या वाट्यास येवो हीच श्री साईचरणीं अनन्यभावे प्रार्थना !

—संपादक

जनसेचे आरोग्य म्हणजेच राष्ट्राचे सामर्थ्य

राष्ट्र सामर्थ्यवान बनविण्यासाठी बलवान वनाः-यासाठी लागणारी हरेक तऱ्हेची उपकरणे म्हणजे डबेल्स, लेझीम, मुगटुल, यासारखा सर्वश्रेष्ठ व उत्तम तऱ्हेचा माल बनविण्यात येतो.

आम्ही कादिवली टिचर्स ट्रेनिंग इन्स्टिट्यूट, डि. स्कूल बोर्डें, जिल्हा परिषद, नगरपालिका, ग्रामपंचायती, व्यायामशाळा, विकास केंद्रे, यांना माल पुरवितो. अधिक माहिती आणि कॅटलॉगसाठी लिहाः...

लक्ष्मीविजय बुकन आर्टिकल वर्क्स, ८५ बापू रोड स्ट्रीट, जामळी महेस्त्रा, मुंबई ३

स्वामी रामदास यांचें परलोकी प्रयाण

गेल्या महिन्याच्या अंकी सर्वपरिचीत सत्पुरुष स्वामीशिवानंद यांनी या जगाचा निरोप घेतल्याची दुःखद वार्ता वाचकांस निवेदन करावी लागली. त्यांच्या मागोमाग भारतांतील कान्हनगड निवासी दुसरे सत्पुरुष स्वामी रामदास यांनी ता. २५ जुलै रोजी वयाच्या ७९ व्या वर्षी परलोकी प्रयाण केल्याची दुःखद वार्ता येथें मोठ्या कष्टानें नमूद करावी लागत आहे. स्वामी-जांनी आत्मचरित्रपर चार ग्रंथ इंग्रजीत लिहिले असून त्यांपैकी In the Vision of God या ग्रंथांतील त्यांच्या जीवनासंबंधी एका प्रसंगाचें पुढील भाषांतर श्री. द. पां. खांबटे यांनी केलें असून तें मार्मिकवरून साभार येथें देण्यांत येत आहे:—

स्वामी रामदास यांचे आत्मचरित्रपर असे एकूण चार ग्रंथ आहेत—In Quest of God, In the Vision of God, Call of the Devotee आणि World is God. यांतील पहिल्या तीन पुस्तकात त्यांनीं भारतात केलेल्या परिभ्रमणाचा वृत्तांत आहे आणि चौथ्या ग्रंथांत त्यांनीं केलेल्या जगाच्या प्रवासाची हकीगत आहे.

In the Vision of God या ग्रंथात वर्णन केलेला एक प्रसंग येथें अनुवादित करून देत आहे. स्वामी रामदास स्वतःतंबर्धी बोलतांना 'मी' असा प्रथमपुरुषी उल्लेख कधींच करीत नसत. 'रामदास' असा तृतीय पुरुषी उल्लेखच नेहमी करीत असत. प्रस्तुत अनुवादकानें त्यांना याचें कारण एकदा विचारलें होतें. त्यावर ते हंसून म्हणाले होते —

“ कारण ? कारण रामाला ठाऊक ! एकदा सकाळीं रामदास उठला आणि त्याला 'मी' हरवला असल्याचें आढळलें ! आणि हरवला तो कायमचाच ! ”

स्वामी रामदास एकदा आगगाडीनें चित्रकूटला जायला निघाले होते. त्यावेळीं एका बनियानें त्यांना आपण होऊन सोबत केली. त्या बनियाबरोबरच्या सहवासात घडलेली हकीकत सागताना स्वामी रामदास म्हणतात —

एका बनियाचें वैराग्य

आगगाडी स्टेशनमधून बाहेर निघाली. त्या बनियापार्शी एक कावळे आणि

एक लोटा होता. त्याने तें कांबळे एका बाकावर पसरले आणि रामदासाला आग्रह करून त्या कांबळ्यावर पडायला लावले. रामदासाचे पाय चेपीत बनिया म्हणाला,

“महाराज ! मलाहि संसाराचा अगदी वीट आला आहे. मी देखील साधु होईन म्हणतो. चिंता आणि दुःख यानी बुजबुजलेल्या संसाराकडे मी आता कायमची पाठ फिरवली आहे. तुम्ही मला आपला शिष्य समजा आणि अभय द्या.

रामदास म्हणाला,

“रामजी ! संसार असला म्हणून काही बिघडत नाही. ससेमिरा लागलेला असतो तो तुमच्या मनाला. तुमच्या अतर्गतच असलेल्या उत्थावर भ्रमाच आवरण पडलेलं असत. ते फाडून दूर करण्याची बलवत्तर तळमळ अतःकरणातील अतःकरणात आधी निर्माण व्हावी लागते. ही तळमळ जांवर उत्पन्न झाली नाही, तोवर नुसत बाह्य वैराग्य हे निष्फळ ठरत. यामुळे तुम्ही केवळ आर्गीतून निघून फुफाट्यात पडल्यागत अवरथा होईल. जीवन आणि संसार यांच्याकडे पाहाण्याची आपली वृत्ति यथायोग्य असेल तर आपल्याला जीवनात सुल मिळेल. योग्य वृत्ति ही योग्य दृष्टिकोणावर अवलंबून आहे. ही दृष्टि सत्य किंवा परमेस्वर यांच्या साक्षात्काराने प्राप्त होते. उगाच स्वतःची फसवणूक करून घेऊ नकोस. केवळ संसाराकडे पाठ फिरवली म्हणजे सुक्ति आणि शांति तुझ्यापुढे हात जोडून उभ्या राहणार नाहीत. आपलं मन आधी नीट ओळख. सुक्ति आणि आनंद ही तुझ्या अंगरगातच आहेत. त्यासाठी काम, क्रोध आणि लोभ यांच्यावर विजय मिळवण, हा पहिला मार्ग आहे. रामदासाला उगाच चिकट्टे नको. रामदास कोणी गुरू नव्हे. तो तुला फक्त मार्ग दाखवू शकेल. पण प्रयत्न आणि प्रयास हे तुला स्वतःलाच करायला हवेत. तुला शिष्यत्वच पत्करायच असल तर तूं सत्याचाच शिष्य हो.”

बनियाचे मन कुठेतरी गुंतलेले दिसत होते. रामदासाच्या जबडावर त्याने काही उत्तर दिले नाही, किंवा रामदासाचें म्हणणें समजल्याचें काही चिन्हहि त्याच्या मुद्रेवर दिसले नाही.

साधना करतोस का ?

रात्र संपली. पहाटेला गाडी चित्रकूट स्टेशनावर आली. खाली उतरून रामदास आणि बनिया चित्रकूट स्टेशनपासून तीनएक मैलावर असलेल्या डोंगराकडे निघाले. वाटेत रामदासानें बनियाला म्हटले,

“रामजी ! मन एकाग्र करण्यासाठी तूं काहीं साधना करतोस की नाही ?”

“तर !” बनिया म्हणाला, “मी अधून अधून देवाचं नाव घेत असतो.”

“अधूनअधून उपयोगाचं नाही. नामाचा जप अखंड चालू ठेवला पाहिजे. आणि आपल्या अतःकरणात नामस्मरणाचा ओघ सतत राहिला पाहिजे.”

बनिया चटकन् म्हणाला,

“ त्याची काळजी नको. ते सगळं मी बरोबर करतो आहे. ”

रामदास परत म्हणाला,

“ रामजी तूं रामदासाला सोड. तू आपलं स्वतःच जीवन स्वतंत्रपणे जग. रामदास सारखा एकटा भटकत असतो. ”

“ नाही ! नाही ! ” बनिया आवेगाने उद्गारला,

“ मी तुम्हाला सोडणार नाही. ”

रामदास यावर म्हणाला,

“ रामदासाने जो मार्ग पत्करलेला आहे. तो यातनानी आणि धोक्यांनी भरलेला आहे. रामदास स्वतः निर्भय आहे आणि त्याला मृत्यूच भय वाटत नाही. त्याच्यामागून तू निघालास तर तुला अतिशय कष्ट आणि दुःख सहन करावी लागतील. ”

बनिया निश्चयाच्या स्वरात म्हणाला,

“ मलाही कशाच भय वाटत नाही. तुम्हो जें जीवन जगणार त्याला अनुरूप वर्तन ठेवण्याची माझ्यात शक्ती आहे. आता यापुढे तुमच्याबरोबरच राहूच असा माझा पक्का निर्धार झाला आहे. ”

त्याचें म्हणणें कबूल करण्याखेरीज यावर रामदासाला दुसरा पर्यायच नव्हता. देवाचीच ती इच्छा होती.

न्हाव्याचा नकार

शहराच्या मध्यभागातून वाहाणाऱ्या मंदाकिनी नदीच्या तीरावर ते आले. स्नानाच्या घाटावर असलेल्या एका जीर्ण बांकड्यावर रामदासानें आसन ठोकलें. बनियाला जी वैराग्याची लहर आली होती तिच्या तिरिभिरीत त्यानें आपल्या अंगांतला सदरा काढला आणि तिथून जाणाऱ्या एका न्हाव्याला हाक मारून तो घाटाच्या पांयरीवर बसला.

न्हाव्याला तो म्हणाला,

“ माझे साफ मुंडण कर बंधू ! मला सन्यास ध्यावयाचा आहे. ”

न्हावी उत्तरला,

तुमचा माझ्याबद्दल गैरसमजूत झालेली दिसते आहे. सन्यास घेण्यांत तुम्हांला मदत करायची आणि तुमच्या बायकामुलांचे शिव्याशाप डोक्यावर ध्यायचे, हें कुणी सांगितलं आहे ? आपली याला तयारी नाही. ”

“ अरे भाई, ” बनिया उद्गारला “ तुला कशाला हवी ती पचाईत ? तूं आपला मी सागतो तस कर. हे बघ ? तुझा जो काहीं इजामतीचा दर असेल

तो देऊन आणखी वर हा माझा गर्ट आणि हें घड्याळ मी तुला देईन, मग तर झालं! चल आटप.”

पण न्हाव्याचा नकार कायमच होता. इतर कोणत्याहि लाभाच्या विचारांपेक्षां त्या बनियाच्या बायकामुलांच्या शिव्याशापाचे भय त्याला अधिक वाटत होतें. त्याने त्या मोहाला बळी पडण्याचें नाकारलें, तो उठून चालायला लागणार इतक्यांत बनिया त्याचा हात पकडून अजीजीनें म्हणाला,

“हें बघ. तूं असं कर—माझी सपूर्ण दाढी कर. भिवया तेवढ्या ठेव. डोक्यावरचे सगळे केस साफ काढ. पण फक्त बोटभर बारीकशी शेंडी ठेव. आतां तर तुझी काहीं हरकत नाही ना ?”

या तडजोडीला तयार होऊन न्हावी थाबला आणि आपली घोपटी जमिनीवर ठेवून खाली बसला. पंधरा मिनिटात बनियाचे तोड आणि डोकें गुळगुळीत झालें. डोक्यावर मध्यभागी फक्त आंखूड शेंडीचा छोटासा झुबका तेवढा उरला. बनियानें न्हाव्याला आपला गर्ट, घड्याळ आणि थोडे पैसे दिले. एवढें केल्यावर तो रामदासाकडे वळला. रामदासाच्या मुद्रेवर आपल्याबद्दल कौतुकाचा भाव दिसणार अशी त्याची अपेक्षा होती. रामदास त्या सगळ्या नाटकाकडे प्रसन्नतेनें पहात बसला होता.

आपली मळकट टोपी बनियाने फेकून दिली. त्याच्याजवळ दोन घोतरें आणि पैशाची पिशवी होती, एक घोतर त्याने भिकान्याला देऊन टाकलें. आता त्याच्याजवळची सगळी मालमत्ता म्हणजे एक घोतर एक सोन्याची आगठी, थोडे पैसे आणखी एक लोटा एवढी उरली.

स्नान केल्यावर तो रामदासाला घेऊन एका मिठाईच्या दुकानांत गेला तिथें दूध आणि पुरी यांचा त्यांनीं फराळ केला.

रात्री रामदासाने एका झाडाखालीं मुकाम ठेवला. बनिया तिथेंच रामदासाजवळ झोंपला. तो रामदासाबरोबर एखाद्या छायेसारखा वावरत होता. रामदास कोणत्याहि क्षणीं आपल्या हातावर तुरी देऊन जाईल अशी त्याला भीति वाटत होती. सकाळीं तृणाच्छादित भूमीच्या आपल्या बिछान्यावरून बनिया उठला, तेव्हां आपल्या हातून कांहीं तरी चुकलें आहे असे त्याला वाटू लागलें होतें. तो रामदासाला म्हणाला,

“आपण कार्वाी स्टेशनकडे जाऊया. इथून तें स्टेशन फक्त चार मैल दूर आहे. सध्याकाळीं आपण परत येऊं.”

कां ? हें विचारायचें रामदासाचें काम नव्हतें. संमति देणे एवढेच त्याचे काम होतें. त्या मोह घालणाऱ्या मिठाईच्या दुकानाला त्यांनी भेट दिली आणि ते पुढें निघाले. वाटेत एका टेकडीवरच्या अरुंद वाटेनें जात असतांना रामदासाला त्या बनियाच्या तोंडून एक हुंदका आणि मागोमाग विव्दळणें, याचा आवाज आला. रामदास दचकून एकदम त्या बनियासमोर उभा राहिला. बनिया अश्रू ढाळीत थांबला होता.

रामदास म्हणाला,

“ का ? काय झाल ? ”

डोळे पुर्णत आणि एकामागून एक हुंदके देत बनिया म्हणाला,

“ माझी बायको आणि मुल यांच्याविषयी माझ्या मनात एकदम कळवळा दाडून आला. त्यांना नकळत मी घर सोडून पळून आलों आहे. त्यांना माझी सारखी आठवण येत असेल आणि मी तिथे नसल्यामुळे त्यांना किती दुःख होत असेल ! मला माझ्याबद्दल काही वाटत नाही. पण त्यांच्यासाठी मात्र माझा जीव तिळतिळ तुटतो हो. ”

असे बोलता बोलता त्याला रडू कोसळले.

रामदास म्हणाला,

“ रामजी ! अरे मग तू घरी परत का जात नाहीस ? ”

“ त्याच असं आहे—” बनिया म्हणाला, “ त्याच अस आहे—मी आपल्याच हातांनं मागचे दोर कापून टाकल्यासारखं केल आहे. छेः ! तो न्हावी म्हणत होता तें खरं आहे—” बोक्यावरची छोटी शेंडी अत्यंत हलुवारपणे गोंजारीत तो पुढें म्हणाला, “ हाऽ ! अजूनहि परिस्थिति अगदीच काही वाईट झालेली नाही. अजूनसुद्धा त्याच्याकडे मला परत जातं येईल म्हणा. ”

शांतता-काजांत अपयश

दोघे कार्वाला येऊन पांचले, रेल्वेस्टेशनजीक असलेल्या एका घराच्या अंगणात तो बनिया सरळ गेला. अंगणात एका बाकावर दोघेहि बसले. दोन मुलगे अंगणात खेळत होते. त्या मुलांना बनियानें अनेकदा खुणा केल्या. पण त्यांनी त्याला ओळखले नाही. किंवा त्याच्याकडे लक्षहि दिलें नाही. त्याच्या रंगरूपात बदल झाल्यामुळे त्या मुलांना त्याची ओळख पटली नाही.

नंतर त्यानें त्यातल्या एका मुलाला जवळ बोलावले आणि त्याच्या कानात सांगितले,

“ तुझ्या आईला जाऊन साग की एक गृहस्थ तिला भेटायला आला आहे. ”

तो मुलगा घरात गेला. बनियानें आपल्या कामगिरीचें गुपित रामदासाला सांगितले. बनिया आपल्या मेहुणीच्या—आपल्या पत्नीच्या बहिणीच्या घरी आला होता. तिला आपल्या आगमनाची वार्ता देऊन तिच्यामार्फत आपल्या पत्नीशीं स्वतःची दिछजमाई घडवून आणण्याचा त्याचा मानस होता. त्याचे बायकोबरोबर कडाक्याचें भाडण झालें होतें आणि ‘ पुन्हा या घराच्या पायरीवर माझी सावलीसुद्धा पडू देणार नाही ! ’ अशी घमकी घालून त्यानें घर सोडले होते.

तो मुलगा घरातून परत बाहेर आला आणि काहीं न बोलता सवरता आपल्या भावाशी पुन्हां खेळू लागला. घरातली गृहिणी कोणा अपरिचित इसमाबरोबर कशी बोलेल ? पुन्हा तो त्या मुलाजवळ गेला आणि त्याला इच्छ म्हणाला,

“तुझ्या आईला सांग की तिच्या बहिणीचे—तुझ्या मावशीचे यजमान आले आहेत.”

त्या मुलाने डोळे विस्फारून त्याच्याकडे पाहिले आणि नंतर त्याच्या गुनगुनीत सुद्रेवर हास्य पसरले. तो पुन्हा घरान पळत गेला आणि थोड्याच वेळान बाहेर येऊन त्याने त्या बिनियाला घरात बोलावले.

प्रसन्न मुखाने तुरतुर चालत बिनिया घरात शिरला. रामदास दाट पहात बसून राहिला. पंधराएक मिनिटें गेली—आणि बिनिया बाहेर आला.

चात्रकानें फोडून झडलेल्या कुठ्यासारखा तो आता दिसू होता त्याच्या मेहुणीने त्याच्या काय सुनावले असेल, याची साध त्याची कडवट बुद्धी देत होती. तिने त्याची सणसणीत कानउघाडणी केली असली पाहिजे. तिच्या जिभेच्या पट्ट्याच्या वारांनी त्याचा चेहरा काळानिळा पटला होता, सुरकुतून गेचा होता !

“तिच्या जिभेला वस्तून्वासारखी धार आहे हो ! खरोखरी चात्रकाची जीभ म्हणजे—” तो जाणकार स्वरात उद्गारला, “महाराज, आता मला पुरेपूर पटले. हें कौटुंबिक जीवन माझ्यासाठी नाही. साधूच्या जीवनाच मला मोठ आकर्षण आहे. परत मो कधी घरी जाणार नाही. तिथे जाऊन दुसऱ्या बहिणीची सासना द्यावचा ! छे ! अगदी अशक्य.” हा निश्चय जाहीर करून तो पुढे म्हणाला, “महाराज, या नको त्या ठिकाणापासून आपण पळ काढू या कसे.”

दुपार उलटून गेली होती. बिनियाच्या पोटात कावळे ओसरू लागले होते. त्याने एक मिठाईचें दुकान शोधलें आणि तेथें थोडा फराळ केला.

रात्र पडल्यावर एका धर्मशाळेंत त्यानी जागा मिळते का पाहिलें. पण धर्मशाळेत खूप गर्दी होती. तिथें त्यांना जागा मिळाली नाही. तेव्हा ते तिथून बाहेर पडले. आकाशात चंद्रोदय झाला होता. विस्तीर्ण रेल्वे-यार्ड त्या चंद्रप्रकाशात सुप्रकाशित झालें होतें. रामदास त्या आवारात शिरला. आवारात मोठमोठ्या दगडी फरश्या पडलेल्या होत्या. एका फरशीवर आसम ठोकून व जवळ बसायला सागून रामदास बिनियाला म्हणाला.

“झोंपायला ही जागा झक आहे.”

बिनिया नुसतेंच ‘हूं’ म्हणाला. रामदासाचें मत मान्य नसल्याचें त्याला सुचवायचें होते. त्या फरशीखालील पोकळ जागा सशयित नजरेनें तो पहात राहिला. पण रामदासानें फरशीवर हातपाय पसरलेले पाहिल्यावर तोहि आडवा झाला. माथ्या-घरचा चंद्र आणि त्या समोवारचें विस्तीर्ण निळेभोर आकाश पहात असताना मोडून जाऊन रामदासाची तद्री लागली होती.

एकाएकी त्या बिनियानें लोकविलक्षण किंकाळी फोडली. रामदास उठून बसून त्याच्याकडे पाहू लागला. ‘साप, साप !’ म्हणून बिनिया किंकाळत होता. एवढ्यात

तो उठून उभा राहिला होता आणि आपल्या अंगावरचे एकच एक धोतर षटकून-टाकीत होता.

तो म्हणाला, “महाराज, ही जागा सापानी भरलेली आहे. आपण इथून दुसरीकडे जाऊ या.”

त्या दगडी फरवाखाली सरड्यानी आपली घरे केली आहेत हे रामदासांच्या नजरेस आले होते. तेव्हा त्या बनियाला धीर देत रामदास म्हणाला,

“रामजी ! घाबरायचं काहीं कारण नाही. दगडाखाली आहेत ते सगळे आहेत. साप नव्हेत, ते अगदी निरुपद्रवी असतात.”

“अहो जे काय असेल ते ! पण ते माझ्या पायावरून षटपटत गेले आणि मयाची एक सणक माझ्या सर्वांगातून थरारत गेली.”

“हो ! पण ते जाऊ दे आता. तू स्वस्थ झोप. घाबरायची मुळीच गरज नाही.”

रामदासाने अशी समजूत घातल्यावर आणि ती जागा सोडून दुसरीकडे जाण्याची रामदासाची मुळीच इच्छा नाही हे स्पष्ट दिसल्यावर तो बनिया अग दुमडून घेऊन, पाय पोटाशी घेऊन, सर्वांग धोतराने लपेटून घेऊन झोपला. रात्री तो पुन्हा दोनदा किंचाळत उठला. पण हे किंचाळणे त्याच्या पहिल्या भयामुळेच होते. तास्त-विक त्याच्या पहिल्या भयप्रद किंकाळीने ते विचारे सरडे इतके भेदरून गेले की ते आपल्या वस्तीच्या बिळाबाहेर येणे शक्यच नव्हते. असली भयकारी किंकाळी जो फोडू शकतो त्याला स्पर्श करण्याचे घाडस त्या सरड्यामध्ये नव्हते !

[दुसऱ्या दिवशी दोघे हनुमानघारा टेकडीवर गेले. रात्री त्यानी टेकडीवरच्या वरच्या एका उघड्या जीर्ण माडवात मुक्काम ठेवला. आजूबाजूला घनदाट जंगल. त्यात हिस्त्र श्रापदाची वस्ती. त्यामुळे काळोख पडल्यावर तथे कोणी राहात नसे. पण एराम नामजपाला ते स्थान छान आहे म्हणून रामदासाने रात्र तेथेच काढायची ठरवली. तिथला साधु सध्याकाळी टेकडी उतरून गावान निघून गेला. त्या रात्री—]

रामदास नामस्मरणात मग्न होऊन बसला होता. तो बनिया शेजारीच झोपला होता. भीतीने गारगार वाऱ्याने आणि अगाला शोबणाऱ्या थंडीने तो कुडकुडत होता. रात्री मध्येच तो किंचाळत उठला.

“महाराज !” तो भयाने कुजबुजला, “कसला आवाज आला हो आत्ता ?”

“काही नाही—” रामदास उत्तरला, “रामजी अरे ते डोगरी उंदीर पळत असतील इकडून तिकडे,”

“कशावरून ? एखाद वेळ एखादा हिस्त्र पशूहि असेल. किंवा कोत्रा असेल. या टेकडीवर मोठमोठे भयानक साप आहेत अस ऐकलय मी.”

“उगाच घाबरू नकोस, रामजी—” रामदास म्हणाला, “अरे, ते उंदीरमुत्रा असतील.”

आणखी तासाभगने पूर्वाहून अधिक जवळ आणि मोठा आवाज झाला, बनिया ताडकन उठला आणि किकाळी मारून, एखादें माकडाचें पिल्लू आपल्या आईला विलगावें, तसा रामदासाला मिठी मारून विलगला. ओरडून तो म्हणाला,

“महाराज ! आता काय करायच हो ? ”

“गमनाम घेत बस—” रामदासानें त्याला सुचवलें, “जोवर सामथ्यदायी रामनाम तुझ्या जिभेवर आहे, तोंवर तुला कशाचीहि भीति नाहीं. चल घे रामनाम आणि स्वस्थ बस बघू.”

त्यानंतर त्याच्या जिभेवर रामनाम द्रुतगतीनें नाचू लागलें. पहाट फुटेपर्यंत तो जप करीत राहिला. ताबडें कुटलेलें पाहाताच त्याचें भय पळाले. रामनाम थांबलें, थकून भागून तो जमिनीवर पसरला आणि क्षणार्थांत घोरू लागला.

रामदास तिथून उठला आणि जगलात शिरून इतस्ततः भटकत त्यानें कांहीं काळ घालवला. काही ठिकाणी हिंस्र श्वापदाचें अस्तित्व दर्शविणारी जनावरांची शुष्क झाडें त्याला आढळलीं...

बनियाची आठवण होऊन रामदास घाईघाईनें परतला आणि माडवाकडे येऊन त्याला शोधू लागला. तिथला साधु गावातून परत आला होता. तो रामदासास म्हणाला,

“तुम्ही कोणाला शोधताहात ? ”

“त्या बनियाला.”

“तो बनिया ? तो तर केव्हांच पळाला इथून. मी इकडे येत होतो तेव्हां, पाठीमागें एखादें भूत लागल्यासारखा तो टेंकडी उतरून पळत गेलेला मला दिसला.”

हंसून तो पुढें म्हणाला,

“अखेर तो एक घडा शिकला म्हणायचा. साधुत्व मिळवणं ही कांही थट्टा नव्हे ! ”

लेखकांस विनंती

‘श्री साईलीला’ मासिकाचें ध्येय व धोरण सर्वांना माहित झालेलें आहे. श्रीसाईबाबाची शिकवण, साधुसंताची शिकवण, साधुसताची चरित्रें, आठवणी त्याच-प्रमाणें साधकाचें व मुमुक्षूजनाचें अध्यात्म मार्गांत मार्गदर्शन होईल अशा प्रकारचे विचारप्रवर्तक व मार्गदर्शक लेख व कविता श्री साईलीलेतून प्रसिद्ध व्हावें व अशासीतीनें श्रीसाईबाबाची सेवा मडावी, यासाठीं आमचे प्रयत्न चालू आहेत. या कार्यांत आमच्या लेखक-वाचकानी यथाशक्ति सहभागी व्हावें अशी विनंती आहे.

लेख मार्जिन सोडून कागदाच्या एका बाजूस सुवाच अक्षरात लिहिलेला असावा.

श्रीसाईलीलेच्या ध्येयधोरणांशीं अनुकूल अशाच लेखाना योग्य वेळीं प्रसिद्धी दिली जाईल.

बाबांची आशीर्वादा

बाबांचा पुत्रासाठी आशीर्वाद

श्री. दामोदर सावळाराम रासने हे १८९५ साली बाबाकडे आले आणि त्यांच्या सेवेत राहिले. त्यांना दोन स्त्रिया असूनहि संतान नव्हते. त्यांच्या दुःखात विशेष भर म्हणजे जन्मपत्रिकेमध्ये लग्नस्थानापासून पंचमस्थानी केतू पडल्यामुळे संतानसुख त्यांच्या नशीबीं कधीच शक्य नसल्याचें ज्योतिष्यांनी भविष्य वर्तविलें होतें, पण बाबांवर त्यांची पूर्ण श्रद्धा होती, बाबांनी पण त्यांच्यावर विलक्षण तऱ्हेने कृपा केली.

एक दिवस बाबांनी मशीदीत जमलेल्या मुलांना आणि माणाना टोपलींमध्ये आंबे वाटले आणि त्यातून आठच आंबे हे दाम्याकरिता [श्री. रासने यांच्याकडित] म्हणून वेगळे काढून ठेवले. श्री. रासने त्यावेळी तेथे हजर नव्हते. थोड्या वेळानें ते आले पण त्या पूर्वी काही मुलांनी त्यातून चार आंबे लाबविले होते. बाबांनी राहिलेले चार त्यांना दिले व हे स्वतः न खाता आपल्या द्वितीय कुटुंबास देण्याविषयी, राजावटे आणि असेही सांगितले की हे खाल्यावर त्यांना यथावकाश आठ मुलें होतील; त्यापैकी पहिल्याचें नाव दौलतशहा दुसऱ्याचें नाव नानाशहा ठेवावें असेही त्यांनी सुचविले. बीज रुजण्यापूर्वीच झाडावरच्या फुलाची मोजदाद ! केवढे आश्चर्य हें ! पण बाबांचा शब्दान्-शब्द खरा ठरला, बाईंनी ती फळे लाहली आणि एका वर्षांचे आतच त्यांना पुत्ररत्न झालें, दुसऱ्या वर्षी दुसरें याप्रमाणें तिला एकदर आठ मुलें झाली. त्यापैकी चार काळानें ओहून नेली आणि अखेर दाम्याला चारच मुलें राहिलीं निपुत्रिक राजा दशरथानें ऋष्यश्रुंग, वसिष्ठआदि महर्षींच्या साहाय्याने पुत्रकामेष्टि दक्ष केला. त्या यज्ञांमितीन दिव्य देवता येऊन तिनें राजाला थोडा हविर्माव दिला आणि तीनहि राण्यांनीं खाताच त्यांना चार पुत्र झाले. रामयणांतील ही कथा ! ज्या कुणाचा या कथेवर विश्वास नसेल त्यांनीं बाबांचें हें अचाट सामर्थ्य पाहिल्यास रामायणावर त्यांची श्रद्धा सहजच बसेल. या कथेवरून पुष्कळच लोकांची ही समजूत दृढ झाली कीं बाबा वैदिक ऋषी-महर्षीपेक्षा कोणात्याही दृष्टीनें कमी नाहींत; सद्यःपरिस्थिती अनुसर लोकहिना सार्थक बाबांची शिडीस योजना देवीसूत्रानें झाली आहे.

श्री. रासने यांच्याप्रमाणें पुष्कळ पुत्रकामनिकास बाबांनी आशीर्वाद दिले आणि ते फळलेही. यापैकी दोघांचाच आपण उल्लेख करूं.

श्री. औरंगाबादकर यांची पत्नी २७ वर्षे पतिसान्निध्यात राहूनसुद्धा तिला एकही सतान नव्हते. डॉक्टर आणि इतर माणसा कडून हे निश्चित झाले होते की त्याना आता मूल होणे शक्य नाही. पण श्री. सौ. औरंगाबादकर यांची बाबांवर आत्यंतिक श्रद्धा असल्याने त्या शिडींस आल्या. श्रीश्याम (माधवराव देशपांडे) याच्या आग्रहावरून बाबांनी त्याना आशिर्वाद दिला आणि सांगितले की बारा महिन्यांचे आत तुला मुलगा होईल आणि खरोखरच त्या मुदतीत त्याना मुलगा झाला.

अकलकोटचे श्री. सापटणेकर वकील यानी आपल्या विद्यार्थीदिशेत बाबांच्या नावाची हेटाळणी केली होती. १० वर्षांनी ते वकिलीचा घदा करीत असताना त्यांचा एकुलता एक मुलगा दगावला. त्याना मोठा धक्का बसला. बाबांच्या अपमानाची आठवण होऊन त्याना पश्चात्ताप झाला आणि ते शिडींस गेले. पहिल्या भेटेत त्यांचे स्वागत फार तिऱ्हाइतपणाने झाले. पण एक वर्षानंतर त्याचे पत्नीस स्वप्नांत बाबा दिसले आणि शिडींस सहकुटुंब येण्याचं आमंत्रण दिले. यावेळी भेट होतांच त्यांच्या वकिली जीवनातल्या ठळकठळक प्रसंगांचे बाबांनी स्वतःच त्यांच्यासमोर वर्णन केले आणि सांगितले की “ विश्वास ठेव ” त्यांच्यावर कृपा करून सात्वना दिली की तो गेलेला मुलगाच पुनः त्यांच्या आईच्या पोटी येईल, आणि एक वर्षांचे आतच वकील साहेबाना इष्टफल मिळाले.

बाबांची मुलावर कृपा

बाबांनी आपल्या कृपेचे भांडार भक्ताकरिता अशारीतीने उघडे केल्यावर भक्तांनी तरी त्यापासून फायदा का न घ्यावा ? ‘ भटाला दिली ओसरी तो हातपाय पसरें ’ याप्रमाणे त्यांची हाव वाहूच लागली. स्त्रियांना पुत्रप्राप्तीची आश्वासने मिळाल्यावर बाळतपण सुरक्षित होवो किवा बाळबाळंतीण सुकृशल राहोत इत्यादि प्रार्थना घेऊन लोक बाबाकडे येऊ लागले. आणि बाबाही त्यांना पावले. याचे कित्येक अनुभव आहेत. यासंबंधात श्री. एस. बी. नाचणे याचा अनुभव फारच रोमांचकारी आहे. शिडींस एके दिवशी एक मूल निजले असतां बाबा म्हणाले “ हे मूल निजले आहे. आपण उभे राहून याला साभाळले पाहिजे. ” तेच मूल काही दिवसानंतर पुराने नासधूस केलेल्या एका आळीतून फिरत होते. एका बाजस एका घराकरिता नवीनच खणलेल्या पायाचा ५ फूट खोलीचा खड्डा होता. पण सर्वत्र पाणीच पाणी असल्यामुळे वरून तो खड्डा ओळखू येणे शक्य नव्हते. ते ३-४ वर्षांचे मूल तसेच त्यात पडले. त्याला पोहता काय येणार ? आणि जवळपास पाहणारेही कुणीही नव्हते. ते मूल निश्चित भेलेंच असतें, पण कसे तरी ते बचावले ! तू कसा आलास असे त्याला विचारिता तो म्हणाला “ बाबांनी मला तिथे पायऱ्या दाखविल्या आणि त्या चहून मी वर आलो. ”

एकदा शिडींस शांति किर्वाडीकर या नावाची तीन वर्षांची मुलगी विहिरीत पडली. लोक धावले, पण पाहतात ती मुलीला कोणतीही दुखापत न होता ती एका

कपारीला घरून उभी होती. तू कशी वांचलीस असे विचारता ती म्हणाली “मी पडल्यावर बाबांनी मला आपल्या हातांनी झेलले” आणि याशिवाय दुसऱ्या कजाने ती वाचू शकली असती ?

श्री. एच. एस. दीक्षित, B. A., LL B. (माजी एम. एल. सी) मुंबईचे एक प्रख्यात सॉलिसीटर, यांनी अध्यात्ममार्गाची आवड उमन्न झाल्यामुळे ससार सोडला व बाबांच्या सेवेस येवून राहिले. त्याचे अशी पूर्ण वैराग्य बाणावे या हेतूने बाबा त्यांना एक दिवस म्हणाले “ काका आता तुम्ही काळजी कशाला करता. सर्व जबाबदारी तर माझी आहे ”...आजच बाबांनी आपल्याकडून हे उत्तर का मागितले हे न जाणताच श्री. दीक्षित म्हणाले, “ ठीक आहे.”

थोडेच दिवसानंतर श्री. दीक्षित विहलेपारल्याला आपल्या घरी आले. त्यावेळी त्यांना कळले की बाबांनी आपल्याला प्रश्न विचारला त्याच दिवशी आपल्या मुलीला एक अपघात झाला होता. खेळण्यांनी भरलेली एक मोठी आलमारी ती मुलगी खेळत असतानाच तिच्या आगावर येऊन पडली...पण आश्चर्याची गोष्ट ही की, हातातील बागड्या फुटण्याखेरीज त्या मुलीला कोणतीच इजा झाली नाही. जणू ती आलमारी तिच्या आगावर अगदी अधर पडली. त्याच डेळी श्री. दीक्षित यास बाबांच्या त्या दिवशीच्या उद्गाराची साक्ष पटली.

मुंबईची एक महिला आपल्या पुत्रासमवेत बाबांची भक्त होती. एके दिवशी सकाळी बाबांनी त्यांना सांगितले की दुपारी दोन वाजता मधिर्दीत या. बाबांनी मुलाला आपल्याजवळ चटईवर बसवले व परवानगीशिवाय उठू नकोस म्हणून सांगितले. ३ च्या सुमारास केस विस्कटलेली आणि भीषणमुद्रा असलेली डाकिनीसारखी एक स्त्री भिंतीवरून उडी मारून आत आली आणि म्हणाली “ मला हा मुलगा पाहिजे ” बाबा म्हणाले “नाही.” तरी पण ती मुलाला पकडण्यास धावली. बाबा उठले आणि कैक जोराचा लत्ता प्रहार करून तिला किचाळ्या फोडीतच बाहेर घालून दिले. बाबांनी मग सांगितले की ती स्त्री म्हणजे पटकी (cholera) या रोगाची देयता. तिला मी घालविले. आता या मुलाला धोका नाही. त्या मुलाला मात्र ती स्त्री आणि तिथे काय झाले ते दिसले तेवढेच. पण शुद्धीच लोपल्यामुळे त्याला नंतर ऐकू मात्र काहीच आले नाही,

श्रद्धा दुणावली

दुसरे एक भक्त, श्री. जी. जी. शिरियन यांचा सन १९२४ साली आपल्या एका स्नेह्याशी करार झाला होता की त्यांच्या मुलाने आपले मुलगी करावी. परंतु काही काळानंतर त्या स्नेह्यास दुड्याबद्दल लोभ सुटून ते आपले वचन पूर्ण करीनात. श्री. शिरियन यांना फार दुःख झाले पण बाबाशिवाय त्यांचा दुसरा साह्यकर्ता कोण होता ? बाबांची प्रार्थना करून त्यांनी आश्वासन मिळविले की दोन वर्षांच्या मुलीचे लग्न घडून

येईल, आणि झालेहि तसेंच, त्या स्नेहाची अधिक हुड्याची हाव दुसरीकडे पूर्ण होऊं न शकल्यानें त्यांना आपल्या पूर्व करारावरच परत यावे लागलें. श्री. गिरियन यांना बाबांच्या वचनपूर्तिसंबंधी शका मुळीच नव्हती पण या प्रसंगाने त्यांची श्रद्धा अधिक उज्वळ झाली हें खास.

आणखी एक आणि शेवटचीच गोष्ट नमूर करावीशी वाटते, तिच्यावरून हे लक्षात घेईल की प्रिय भक्तांवर कृपा करण्याची बाबांची मजल कोठवर होती. बाबा म्हणत, “मी तुमची आई आहे. माझी मुले माझ्यावर रागावली तरी मी त्यांच्यावर रागावणार नाही.” श्रीमती चव्हाण या बाबांच्या सद्भक्तात एक होत्या. त्यांची बाबांवर निष्ठाही आत्मीयता होती. काही प्रसंगावरून त्यांनी बाबांवर राग धरला आणि जवळ जवळ त्यांच्या शक्तीस आव्हानच दिलें. आपल्या मुलींच्या लग्नाप्रीत्यर्थ पुष्कळ खटपट करूनही त्यांना यश आलें नाही १९३३ सालीं एक सद्गृहस्थ जवळ जवळ ६ महिनेपर्यंत पसतीनापसतींचे उत्तर पाठविण्यास टगळांमंगळ करित होते. त्या एके रात्री बाबांच्या फोटोजवळ गेल्या आणि ह्याणात्या “बाबा, तुझी आपल्या अद्भुत शक्तीचे अनुभव लोकांत आणून देता, पण मलाच का देत नाही ? माझी मुलगी अजून अविवाहित आहे. तुमच्यात जर काही शक्ती असेल तर मला उद्याच्या उद्याच कांहीं उत्तर मिळाले पाहिजे.” त्याच रात्री स्वप्नात त्यांना बाबांनी असें सांगितले की सकाळच्याच डाकेनें त्या पूर्वांच्या गृहस्थाकडून होकार येईल आणि झालेही तसेंच. विवाहसमारंभही लवकर व्हाऊन आला.

साईभक्तांस अमूल्य संधी

साईलीला मासिकाचे सन १९५८ (त्रैमासिक) ते एप्रिल १९५९, ६०, ६१ व ६२ (मासिक) मार्चपर्यंतचे कांही अंक गिळक असून ते विक्रीस काढले आहेत, फुटकळ अकास (विशेष अंकासह) प्रत्येकी ४ आणे. पोस्टेज निराळे. एक अंकासाठी पोस्टेज ८ नये पैसे व चार अंकास २० नये पैसे पाठवावे.